

STAWNICA WCZORAJ

Zarys dziejów Stawnicy

Od zarania wieków ludzie przemieszczali się z jednego miejsca na drugie, bądź to uciekając przed niebezpieczeństwem, zmianami klimatycznymi, bądź w poszukiwaniu pożywienia. Przypuszczam, iż właśnie jednym z takich powodów było przybycie i osiedlenie się ludności na obszarze, którym właśnie zamieszkujemy. Miejscowość Stawnica położona jest około 5 km na północny wschód od Złotowa, przy trasie Złotów - Łąkie. „*Stawnica (Stewnitz) gmina i dwór, zachodzi w dokumentach już w roku 1491 jako Stawnicza*”². Od 1491 do 1625 roku właścicielami dóbr złotowskich, w tym i Stawnicy była rodzina Potulickich, herbu Grzymała. Na początku tego okresu w Polsce panował Król Kazimierz IV Jagiellończyk, którego koronacja odbyła się 25 czerwca 1447r., a który panował do roku 1492. „*Po północnej, piaszczystej stronie doliny Głomi, na wysokości grodziska w tej miejscowości, natrafiono na nieokreślone groby popielnicowe*”³ (stanowisko III), (rys. 1). „*Na polu młynarza o nazwisku Seehauer, tuż przy młynie, odkopano w 1908r. grub skrzynkowy, który zawierał wielką dwustożkową popielnicę z dookólnym ornamentem odcisków palców i paznokci, małą popielnicę garnkową i mały kubek z uchem, zdobiony prostopadłymi i równoległymi liniami.*”⁴ W wyniku badań archeologicznych w latach 1960 - 1961, na powierzchni 2000 m², w obrębie stan. 2, odsłonięto łącznie 12 grobów (6 skrzynkowych, 3 z obwarowaniem, 2 bez obwarowania i 1 kloszowy), a także 11 palenisk, 24 jamy i 1 piec.⁵ Powyższe wykopaliska świadczą o tym, iż na tym terenie znajdowała się osada kultury pomorskiej.

1 Tymi dokumentami prawdopodobnie są księgi kościelne w Kościele w Złotowie. Niemiecki znawca dziejów Ziemi Złotowskiej, autor książki „Der Kreis Flatow”, Otto Goerke w roku 1918 wymieniając nazwę Stawnicy z 1491 jako Sthawnicza powołuje się na „Kirchen bücher der eb. Kirche in Flatow. - Callier, Powiat Nakielski, p.42,20”.

2 A. Krajna - Wielatowski, Ziemia Złotowska, Poznań 1928, s. 163

3 A. Kokowski, Przygoda z archeologią, Warszawa 2011, s. 368

4 A. Kokowski, Przygoda z archeologią, Warszawa 2011, s. 290

5 A. Kokowski, Przygoda z archeologią, Warszawa 2011, s. 290

Rys.1 Grób popielnicowy z epoki brązu i żelaza.

Również odkryte w pobliżu drogi prowadzącej do „stawnickiego młyna” groby popielnicowe z epoki brązu i żelaza (stanowisko 4 i 9), świadczą o wcześniejszym istnieniu osadnictwa w tym miejscu.

W odległości około 2 km na wschód od wsi, znajduje się tzw. Góra Zamkowa - pozostałość po grodzisku wczesnośredniowiecznym, datowanym na IX wiek.⁶ Pomimo potwierzonego badaniami wcześniejszego osadnictwa na tej ziemi, za oficjalną datę powstania Stawnicy, jako miejscowości, przyjąć należy **rok 1491**. Bowiem do tego roku w żadnych istniejących dokumentach nie odnaleziono nazwy miejscowości. Stawnicy kilkakrotnie zmieniano nazwę. I tak kolejno nazwy brzmiały od roku „1491 Sthawnicza, Stawnicza, 1618 Stawnica, 1710 Stefnis, Steffnis”⁷. Następnie, po I rozbiorze Polski, zniemczona wersja brzmiała Stewnitz. Nazwa prawdopodobnie pochodzi od słowa - **staw lub stawiska**.

Przez miejscowość przepływa rzeka Głomia (Głumia), która swój początek bierze ze źródeł znajdujących się blisko miejscowości Głomsk.

6 W. Wrzesiński, Ziemia Złotowska, Gdańsk 1969, s. 32

7 O. Goerke, Der Kreis Flatow, Gifhorn 1918, s. 305

Rzeka kolejno przepływa przez Jezioro Głomskie w Głomsku, Stawnicę, Jezioro Złotowskie w Złotowie, Krajenkę, Dolnik, Skórkę, aby w okolicy wsi Dobrzyca wpłynąć do rzeki Gwdy. „W XVI w. wieś obejmowała obszar 16 lanów. Nad rzeczką Głomią, nieopodal osady, wzniesiono w tym okresie młyn o dwóch kołach korzecznych, zwany Grzymek”⁸. Nazwa „Grzymek” prawdopodobnie pochodzi od herbu właścicieli dóbr złotowskich w tym okresie - (Potuliccy herbu Grzymała). Natomiast inny autor o Młynie Stawnickim, w roku 1928, pisze tak - „Nad rzeką Głomnicą istnieje dziś jeszcze młyn, któremu August Działyński 29.01.1754 nadał przywilej.”⁹ Prawdopodobnie w XVI wieku, w odległości około 1,5 km na wschód od wsi, w kierunku Zakrzewa, a około 300 m przed grodziskiem, powstał folwark sołecki, którego obszar sięgał „ca 800 morgów”¹⁰. W pobliżu miejscowości, w kierunku Starego Dziezrzażna, wznosi się Góra porośnięta drzewami świerkowymi i sosnowymi, której nazwa niemiecka brzmiała Fichtberg (rys.2), a potocznie nazywana przez tutejszych mieszkańców „Fyżberg”.

Podczas panowania w Polsce Króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, w dniu 05 sierpnia 1772 roku, w Petersburgu nastąpiło podpisanie traktatów przez Rosję, Austrię i Prusy, dotyczących I rozbioru Rzeczypospolitej. Od 1772 roku, po I rozbiorze Polski, Stawnica stała się częścią Prus Zachodnich, które anektowały Warmię i Prusy Królewskie (Pomorze Gdańskie) lecz bez Gdańska i Torunia, a następnie częścią Rzeszy Niemieckiej. W tym okresie, w latach 1688 - 1788, właścicielami Stawnicy była rodzina Działyńskich herbu Ogończyk. Następnie w latach 1788 - 1798 dobra Złotowskie, w tym Stawnica należała do Johanna Friedricha Wilhelma von Farenheida.

W Stawnicy pierwsza szkoła niemiecka istniała już w roku 1820.¹¹ W tym okresie, w latach 1798 - 1820 Stawnica należała do Johana Karla von Gerharda. W okresie (1820 - 1922), gdy właścicielami dóbr Złotowskich, w tym Stawnicy była rodzina Hohenzollernów, Wieś obszarowo została znacznie pomniejszona.

8 W. Wrzesiński, Ziemia Złotowska, Gdańsk 1969, s. 281

9 A. Krajna - Wielatowski, Ziemia Złotowska, Poznań 1928, s. 163

10 A. Krajna - Wielatowski, Ziemia Złotowska, Poznań 1928, s. 163

11 O. Goerke, Der Kreis Flatow, Gifhorn 1918, s. 307

W latach 1823 - 1826 na obszarze wydzielonym ze Stawnicy utworzono Wieś Płotów.¹² „Liczba mieszkańców w 1864 r. wynosiła 480.”¹³

Według obliczeń konsulatu polskiego w Pile, w końcu lat dwudziestych XX wieku w Stawnicy mieszkało 228¹⁴ samych Polaków.

Natomiast według Pruskiego Urzędu Statystycznego z dnia 1 Grudnia

Rys.2 Fragment mapy powiatu Złotowskiego, 1:30000, prawdopodobnie z 1930 roku, znajdującej się w Muzeum w Złotowie.

1930 roku¹⁵, liczba mieszkańców wsi na dzień 16 czerwca 1925 roku wynosiła 583 osoby, z tego 249 osoby to protestanci, członkowie Kościoła Narodowego, należący do parafii ewangelickiej w Złotowie, a 326 osób to katolicy, należący do parafii katolickiej, również w Złotowie. Brak jest informacji na temat wyznania religijnego dla 8 osób, natomiast

12 W. Wrzesiński, Ziemia Złotowska, Gdańsk 1969, s. 278

13 W. Wrzesiński, Ziemia Złotowska, Gdańsk 1969, s. 281

14 W. Wrzesiński, Ziemia Złotowska, Gdańsk 1969, s. 119

15 <http://en.stewnitz.kreis-flatow.de/>

wiadomym jest, iż wśród tych 8 osób nie było Żydów. Od czwartku 01.10.1874 roku odpowiedzialnym za certyfikację urodzeń, małżeństw i przypadków śmierci był Pomorski Urząd Stanu Cywilnego w Stawnicy.¹⁶ W cywilnym rejestrze z tego okresu widnieją takie nazwiska jak; Abraham, Borycka, Ewert, Fenske, Fethke, Gabrys, Galla, Gesse, Gislik, Golla, Grimm, Kloska, Kopischke, Kowalski, Manske, Nimitz, Pioch, Schmidt, Sieg, Steinke oraz Wegner. Natomiast w roku 1931 w Stawnicy było 23 gospodarzy, którzy posiadali ziemię o powierzchni powyżej 10 h. Byli to: „*Abraham, Emma; Belka, Leopold; Bleck, Herbert; Boryczka, Albert; Cieslik, Konstantin; Fenske, Wilhelm; Friedrich, Leopold, Prinz; Gabries, Stanislaus; Galla, Franz; Galla, Ignaz; Gappa, Johann; Geese, Gustaw; Kluczka, Peter; Kowalski, Johann; Kowalski, Karl; Kowalski, Silvestr; Murach, Josef; Nimitz, Alwine; Pioch, Leon; Schmidt, Paul; Sieg, Johann; Sieg, Matthias und Sieg Peter.*”¹⁷

Na początku 1930 roku Stawnica należała do powiatu Złotowskiego, w prowincji Poznań - Prusy Zachodnie, a po reformie administracyjnej w dniu 01.10.1938r., w prowincji Pomorza. Miejscowa ludność zamieszkiwała na obszarze około 14 km². Ogólnie w skład Stawnicy wchodziły cztery rezydencje tzn. **Stawnica** (Stewnitz), **Stawnica Domena** (Domäne Stewnitz), **Stawnica Dwór** (Rittergut Stewnitz) i **Stawnica Młyn** (Mühle Stewnitz). W tym okresie łącznie we wszystkich rezydencjach było 68 zamieszkałych domów. Rodziny były wielopokoleniowe, liczyły od kilku do kilkunastu osób. Miejscowa ludność, od początku, jak tylko Niemcy zajęli ten obszar ziemski, stopniowo była germanizowana. Jednak nie wszyscy mieszkańcy dobrowolnie poddawali się temu procesowi. Rodowici Polacy zamieszkujący w Stawnicy tęsknili za powrotem tych ziem do macierzy. Taką nadzieją była przegrana przez Niemcy I wojna światowa, która trwała od 28.07.1914 roku do 11.11.1918 roku. Konsekwencją tej wojny był podpisany w sobotę 28.06.1919r., przez Niemcy i mocarstwa Ententy Traktat Wersalski, który wszedł w życie 10.01.1920r. Na mocy powyższego traktatu Polska odzyskała między innymi większą część Wielkopolski. Natomiast nadzieję na ponowne przyłączenie Stawnicy do Polski rozwiła depesza ministra spraw zagranicznych Niemiec,

16 <http://en.stewnitz.kreis-flatow.de/>

17 Manfred Vollack, Das Flatower Land, Githorn 1989, s. 271

Hermann Müller do starosty złotowskiego, która została opublikowana w miejscowej gazecie „Flatower Zeitung” w piątek 27.06.1919r., dokładnie jeden dzień przed oficjalnym podpisaniem Traktatu. Z informacji zawartych w depeszy wynikało, że granica polsko - niemiecka przebiegać będzie w odległości około 15 km na wschód od linii kolejowej Piła - Chojnice - Gdańsk. Tym samym Stawnica pozostała poza granicami Polski. Wówczas to niektórzy polscy obszarnicy ze Stawnicy, jak np. Jakub Kotlewski, który sprzedał dawniejszy folwark sołecki Niemcom, postanowili wyjechać na tereny położone w granicach polski. Wiosną 1920 roku na obszarach powiatu złotowskiego wytyczono granicę polsko - niemiecką. W niedzielę 27 sierpnia 1922 roku w Berlinie powstał Związek Polaków w Niemczech, który reprezentował interesy wszystkich Polaków zamieszkałych na terenach niemieckich. W październiku 1923 roku wyodrębniono V Dzielnicę z siedzibą w Złotowie, obejmującą tereny Pogranicza, której prezesem został ks. **Bolesław Domański**. W roku 1927 Stawnicki oddział Związku Polaków w Niemczech liczył 70 członków.¹⁸ Natomiast w roku 1935 Związek ten liczył już tylko 35 członków.¹⁹ Spadek liczby członków stawnickiego oddziału na przełomie 8 lat prawdopodobnie był rezultatem represji ze strony organizacji niemieckich na polakach mieszkających w Stawnicy. Ogromną rolę jaką odegrali w kultywowaniu języka ojczystego i zachowaniu tradycji narodowych zawdzięczamy rodowitym polakom mieszkającym w Stawnicy, jednak nie powinniśmy zapominać, jak wielką rolę odegrał również Polski Kościół Katolicki, zwłaszcza działający w Zakrzewie i Złotowie. W roku 1927, Pan Józef Sieg, który był prezesem Towarzystwa Młodzieży Polskiej w Stawnicy, powołał drużynę piłkarską pod nazwą „Orzeł”, a boisko zorganizował na własnym gruncie Pan *Paweł Cieślik*²⁰. Drużyna stała się zalążkiem sekcji sportowej działającej we wsi. W dniu 31 grudnia 1928 roku rząd pruski wydał ordynację dla prywatnych szkół polskich, co umożliwiło Polsko - Katolickiemu Towarzystwu Szkolnemu na teren rejencji pilskiej, w dniu 6 marca

18 W. Wrzesiński, Ziemia Złotowska, Gdańsk 1969, s. 129

19 W. Kokowski, Dzieje Sportu Polonijnego Na Ziemi Złotowskiej, Krajenka - Złotów 2008, s. 41

20 W. Kokowski, Dzieje Sportu Polonijnego Na Ziemi Złotowskiej, Krajenka - Złotów 2008, s. 97

1929 roku, wystąpić do władz niemieckich o zezwolenie na otwarcie w nowym roku szkolnym, 27 polskich szkół, w tym również w Stawnicy. W dniu 6 czerwca 1929 roku, otwarto Polską Prywatną Szkołę Katolicką w Stawnicy. Od roku 1933, po dojściu Adolfa Hitlera do władzy, na terenie Stawnicy i całego obszaru Pogranicza można było zaobserwować nasilone działania antypolskie prowadzone przez niemieckie ugrupowania nacjonalistyczne. Niemiecka młodzież w Stawnicy, między innymi dwaj bracia Büllow i Citz, zaczęła wstępować do organizacji Hitlerjugend. Najbardziej aktywna była młodzież, należąca do Hitlerjugend z sąsiednich Proch. Potrafili oni, pod osłoną nocy przybyć do Stawnicy i zakradając się pod oknami domów, inwigilować polskie rodziny.

Od wiosny 1939 roku można było zaobserwować wzmożony ruch wojsk niemieckich. Co pewien czas przez wieś przemieszczały się kolumny piechoty i zmotoryzowane, które kierowały się w stronę granicy z polską.

W piątek 01.09.1939 r., wybuchła II wojna światowa. Wcześniej już wcielano w szeregi Wehrmachtu zarówno tych, którzy chcieli, jak również tych, którzy nie chcieli walczyć za Führera. Mężczyźni ze Stawnicy, zdolni do służby wojskowej trafiali nie tylko na front wschodni, jak np. Pan Franz Jasiak, Paweł Bednarek, Ignacy i Bogdan Galla czy Leon i Wacław Klóska, ale również na front zachodni, jak np. Pan Stefan Boryczka czy Sylwester Gappa (rys. 3), który trafił do Francji. Wielu z nich poległo na froncie.

W roku 1940 w Stawnicy, przy wjeździe od strony Złotowa, do majątku Hugo Hahlwega (rys. 44) zbudowano duży drewniany barak z przeznaczeniem na obóz dla więźniów (Polaków). Drugi, podobny do poprzedniego barak, z przeznaczeniem na obóz dla więźniów radzieckich, postawiono pod koniec 1941 roku, na terenie samego majątku (w pobliżu obecnego warsztatu). Po rozpoczęciu wojny, w obozie początkowo przebywali tylko polscy więźniowie.

Po inwazji Niemiec na Związek Radziecki, w wyniku operacji „Barbarossa”, do obozu w Stawnicy przyjechał transport z więźniami radzieckimi, których zakwaterowano oddzielnie od Polaków, w drugim baraku na terenie majątku.

Polscy i radzieccy więźniowie zatrudniani byli głównie w majątku Pana Hahlwega. Nadto inni gospodarze (zwłaszcza których syn

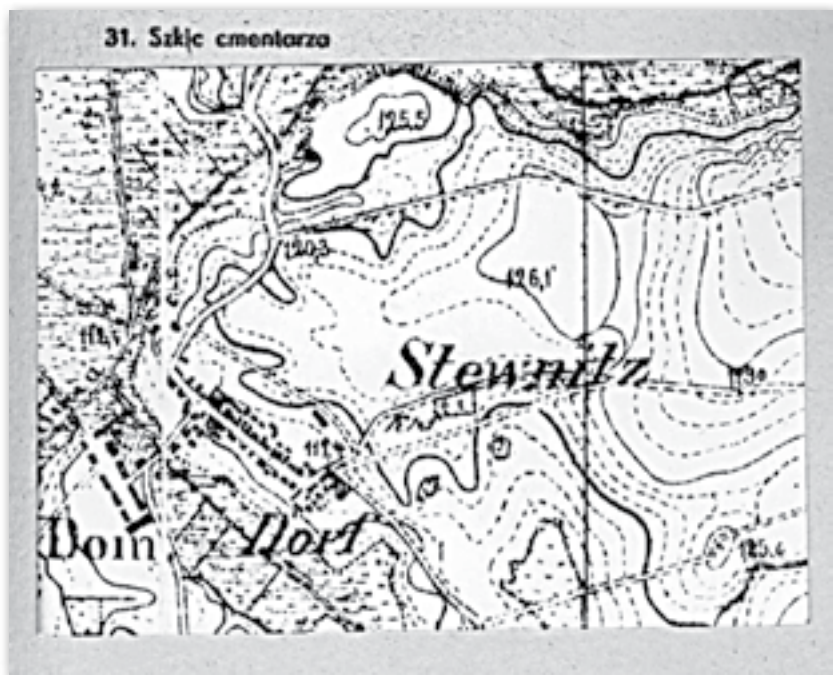

Rys. 3 Zdjęcie z roku około 1941, tereny okupowanej Francji, żołnierze Wehrmachtu, pierwszy z prawej Sylwester Gappa - mieszkaniec Stawnicy.

lub ojciec był na froncie) w Stawnicy, po złożeniu wniosku w odpowiednim, niemieckim urzędzie pracy, mogli liczyć na przydzielenie polskiego lub francuskiego pracownika. Takich pracowników przymusowych we wsi otrzymali między innymi Pan Grzegorz Kluczka (1 polaka), Paul Schmidt (1 polaka) oraz Piotr Kowalski (4 francuzów).

Do końca stycznia 1945 roku Stawnica, jak również cała Ziemia Złotowska znajdowała się pod panowaniem obcego mocarstwa. W tym czasie miejscowość nosiła jeszcze nazwę Stewnitz (rys.4). Już w tamtym okresie, we wsi istniały dwie szkoły (Polska i Niemiecka), karczma, sklep, kuźnia kowalska, młyn, poczta, urząd stanu cywilnego. Dobrze prosperował duży majątek ziemski Hugo Hahlwega oraz folwark Herberta Blecka. Czynny był cmentarz ewangelicko - augsburski, na którym za zgodą ówczesnych władz kościelnych i państwowych miała być wydzielona również część na pochówek osób wyznania katolickiego. W tej kwestii prowadzone były szeroko zakrojone rozmowy.

Od czwartku 28.01.1945r., do nadejścia frontu trwała ewakuacja niemieckiej ludności cywilnej. Każdy, kto czuł się zagrożony ze strony zbliżającego się frontu, opuszczał swoje domy i gospodarstwa, by udać się na zachód. Opuszczający Stawnicę mieszkańcy, którzy uchodzili przed zbliżającym się frontem wytrzebili swój żywy inwentarz, gromadząc prowiant na drogę oraz zabierali sprzęt gospodarczy, ile tylko zdołali załadować na wóz.

Rys.4 Mapa topograficzna/Messtischblatt/1:25000/ark. 1164 z 1874r.

Wówczas to ze Stawnicy wyjechało wiele niemieckich rodzin, między innymi rodziny Schmidt, Citz, Büllow, Kopischke i Bleck. Opuszczone gospodarstwa wraz z pozostałym w nich majątkiem były często rabowane i plądrowane przez tych, którzy pozostali. Już od kilku dni i nocy we wsi było słychać silne odgłosy wystrzeliwujących armat, usytuowanych na pociągu pancernym, stojącym na torach w okolicy Zakrzewa. Za datę wyzwolenie samej Stawnicy należy przyjąć dzień **31.01.1945r.** W tym bowiem dniu, a była to środa, w godzinach porannych, od strony

Starego Dzierżązna, drogą przez Młyn Stawnicki do wsi, na saniach w zaprzęgach konnych, wjechał pierwszy kilku osobowy zwiad wojsk radzieckich. Powyższy zwiad wjeżdżając do Stawnicy, na wysokości byłego przystanku PKS, został ostrzelany z trzech karabinów maszynowych, obsługiwanych przez niemieckich żołnierzy. Prawdopodobnie były to niedobitki 32 lub 34 pułku piechoty XV dywizji grenadierów SS „Lettland”, które wycofały się po nocnych walkach ze Złotowa, wsparte przez SS - manów dozorujących więźniów w miejscowym obozie. Po tej akcji żołnierze niemieccy, zabierając obsługę wieży obserwacyjnej, która znajdowała się na górze Fyżberg (Fichtberg), ewakuowali się drogą w stronę Proch. Tego samego dnia, około południa od strony Zakrzewa, po zdobyciu pociągu pancernego, który stojąc na torach w okolicy powyższej miejscowości, silnym ogniem ostrzeliwał pozycje polskich wojsk, do wsi wkroczyły pierwsze oddziały IV Dywizji Piechoty, I Armii Wojska Polskiego. Oddziały polskie nie zatrzymały się jednak we wsi, tylko skręcając przy remizie strażackiej i kierując się w stronę Złotowa, opuściły miejscowość. W godzinach popołudniowych tego samego dnia, po przemarszu wojsk polskich przez Stawnicę, do miejscowości wjechały pierwsze oddziały Armii Radzieckiej, które w większości podążały za Polską Armią w kierunku Wału Pomorskiego. Część z tych oddziałów pozostała w Stawnicy, a główną kwaterę początkowo utworzono w domu Pana Grzegorza Kluczki. Po dwóch dniach Rosjanie przenieśli główną kwaterę do majątku Hugo Hahlwega. W tym momencie Stawnica uwolniona z pod jarzma niemieckiego dostała się pod okupację radziecką. Okupacja radziecka naszego kraju trwała do 1993 roku, kiedy to 17 września dowódca Północnej Grupy Wojsk, generał Leonid Kowaliow zameldował prezydentowi RP Lechowi Wałęsie zakończenie wycofywania wojsk radzieckich z Polski. Po przejściu frontu, jeszcze przez pewien czas, co kilka dni przez Stawnicę próbowali przedrzeć się do „swoich” małe grupki żołnierzy niemieckich. Skutecznie temu zapobiegali żołnierze radzieccy, stacjonujący we wsi. Żołnierze niemieccy bardzo obawiali się dostać do radzieckiej niewoli. Dowodem na to jest przypadek, kiedy grupa żołnierzy radzieckich okrążyła, na łące należącej do Pana Fąsa (obecnie Pana Kluczki), po lewej stronie drogi prowadzącej na „Górę Zamkową”, żołnierza niemieckiego (esesmana). Dowódca stacjonujących we wsi wojsk radzieckich, który kwaterę miał w Dworku Hahlwega,

wydał rozkaz, aby wziąć Niemca żywcem. Gdy żołnierzowi niemieckiemu skończyła się amunicja, ten w swej desperacji odbezpieczył granat i wysadził się, nie pozwalając wziąć się żywcem do niewoli.

W dniu **22 sierpnia 1947 roku**, na podstawie „Rozporządzenia”,²¹ które ukazało się w Monitorze Polskim,²² oficjalnie przywrócono wsi poprzednią, z 1618r., nazwę **Stawnica**. Jednak wiadomo, że już wcześniej mieszkający tu Polacy, pomiędzy sobą, używali polskiej nazwy „Stawnica”, między innymi nazwa ta widnieje na Sztandarze Polsko - Katolickiego Towarzystwa Młodzieży w Stawnicy (rys. 10).

W dniu 22 sierpnia 1944r., na mocy Dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (PKWN) przywrócono przedwojenny podział administracyjny Polski. Natomiast tereny włączone do Polski w wyniku działań wojennych, w tym Stawnica, początkowo do 26 listopada 1945 roku, znajdowały się pod administracją radziecką. Administrowanie ziem odzyskanych, w tym Stawnicy, przez państwo polskie nastąpiło w dniu 27.11.1945r., kiedy to zaczął obowiązywać Dekret z dnia 13 listopada 1945 r., o zarządzie Ziemi Odzyskanych, wydany przez Bolesława Bierutą. W dniu 14.03.1945r., utworzono cztery Okręgi. Stawnica znalazła się w Okręgu III, który obejmował Pomorze Zachodnie. Dopiero 28.06.1946r., na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29.05.1946r., uregulowano dotychczasowy, chaotyczny podział administracyjny. Stawnica w latach od 1946 do 1950 należała do Województwa Szczecińskiego. Następnie od 06.07.1950r., do 31.05.1975 roku znajdowała się w granicach Województwa Koszalińskiego. Z dniem 01.06.1975 roku wyodrębniono Województwo Piłskie, w granicach którego znalazła się Stawnica. Dopiero od 01.01.1999r., po kolejnej reformie administracyjnej wieś należy do Województwa Wielkopolskiego. Miejscowość początkowo, w latach od 1945 do 1954 należała do Gminy Radawnica. Następnie, w dniu 29 września 1954 roku wraz z reformą zniesiono Gminy i powstały w ich miejsce Gromady. W latach 1958 - 1962 Stawnica należała do Gromady w Starym Dzierżaniu.

21 Rozporządzenie Ministrów Administracji i Ziemi Odzyskanych z 01 lipca 1947 r., o przywróceniu i ustaleniu urzędowych nazw miejscowości.

22 Monitor Polski z 22 sierpnia 1947r., Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej.

W tym okresie sołtys wsi, Pan Alojzy Faś, mieszkający w gospodarstwie, gdzie aktualnie mieszkają Państwo Boguccy, przekazał ziemię na rzecz budowy drogi ze Stawnicy do Starego Dzierżązna (rys.5). Budowy drogi podjęło się czterech gospodarzy.

Rys. 5 Droga prowadząca ze Stawnicy do Starego Dzierżązna, którą w roku 1958 zbudowali w czynie społecznym gospodarze ze Stawnicy i Starego Dzierżązna.

Byli to: Panowie Albin Kluczka i Mikołaj Krause ze Stawnicy oraz Panowie Stefan Zbierski i Stanisław Pilarski ze Starego Dzierżązna. Wcześniej w tym miejscu była wąska ścieżka, a przez rzekę można było przejść po drewnianej kładce. Od około roku 1963 do 31 grudnia 1972 roku Stawnica należała do Gromady w Starej Wiśniewce. Aktualnie od 01.01.1973 roku, po kolejnej reformie i przywróceniu Gmin, Stawnica należy do Gminy w Złotowie.

Kilka lat po zakończeniu II wojny, Pani Teodozja Dyba (żona Wacława Dyby) wraz z kilkoma mieszkankami wsi, założyła Koło Gospodyń Wiejskich w Stawnicy i została jego pierwszą przewodniczącą. Następną

przewodniczącą KGW została Pani Kamińska, a po niej wybrano Panią Gabrielę Brewka. Kobiety należące do „koła” bardzo chętnie i z zaangażowaniem brały udział w życiu kulturalno - oświatowym wsi. Między innymi uczyły gotowania, haftowania, cerowania, wyszywania, przygotowywały i brały udział w przedstawieniach na sali wiejskiej z okazji „gwiazdki” czy dnia kobiet. Organizowały i brały udział w wycieczkach krajoznawczo - turystycznych. Udzielały się przy organizacji i obsłudze zabaw wiejskich. Pomimo tego, że oficjalnie nikt nie rozwiązał KGW, to jednak w latach 90 - tych „Koło” samoistnie zawiesiło swoją działalność. Kobiety należące do KGW w Stawnicy, w większości należały również do koła różańcowego (rys 6). W latach 70 - tych do koła różańcowego w Stawnicy należały między innymi Panie (na zdjęciu górny rząd od lewej) : Gertruda Müller, Jadwiga Stefaniak, Wiktoria Rońska, Barbara Matysiak, Maria Marach, Gertruda Rosenthal, Margott Schilling, Elżbieta Gappa, (dolny rząd od lewej): Joanna Mucha, Teodozja Dyba, (w środku dolnego rzędu ks. proboszcz Kotowski), Joanna Hajzer oraz Franciszka Klóska.

Rys. 6 Członkinie Koła Różańcowego w Stawnicy oraz ówczesny proboszcz parafii NMP w Złotowie na tle domu Pana Marka Brewki, rok około 1970.